

SLOVENSKI VESTNIK

Celovec • četrtek • 28. september 2000 štev. 39 (3085) • letnik 55 • cena 10 šil. • 0,73 evra

Sprejetje zakona o objektivizaciji v šolstvu

Kljub številnim protestom bo 28. septembra koroški deželni zbor potrdil zakon o objektivizaciji pri imenovanju ravnateljev na šolah. Posebno hudo zadene ta zakon dvojezično šolstvo, saj se je že letos zgodilo, da so na štirih dvojezičnih šolah imenovali enojezične ravnatelje in da dvojezični značaj šol ni upoštevan popolnoma nič. To se je zgodilo kljub obljubam in »dogovorom«, da bo deželna vlada – ali bolje rečeno koroški deželni glavar upošteval mnenje slovenske narodne skupnosti oz. njenih zastopnikov.

Posebno ostro je protestirala frakcija socialdemokratov v deželnem šolskem svetu, protestirale pa so tudi učiteljske organizacije in združenje koroških staršev.

Inšpektor za dvojezično šolstvo Tomaž Ogris je na poslovodnega predsednika deželnega šolskega sveta Günterja Harmina naslovil protestno pismo s prošnjo, da ga posreduje tudi deželnemu zboru. V njem je opozorilo, da se je treba pri zasedanju ravnateljski mest ozirati na dvojezično kvalifikacijo in da je vsekakor treba vključiti v predhodni postopek manjšinski šolski oddelek. Tega so namreč popolnoma obšli tako pri pripravi zakona, pri razpisu za ravnateljska mesta in pri zasedbi le-teh.

Vsi protesti niso zalegli nič. Protestirale so tudi slovenske organizacije; Koordinacijski odbor je poslal pismo deželnemu zboru, predsedniku deželnega zbora, klubskim predsednikom strank v deželnem zboru, pa tudi vsakemu deželnemu poslancu posebej, v katerem opozarja, da morajo imeti kandidati za ravnatelje dvojezičnih šol izkušnje iz dvojezičnega poučevanja, kajti enojezičen ne more niti oceniti dela dvojezičnih učiteljev. Pri odločitvah pa da je treba upoštevati tudi zastopstva učiteljev in staršev.

KOKS pa je poudaril tudi duha in smisel ustavnega določila, ki ga je sprejel avstrijski parlament in ki so ga razglasili za del ustave. Iz njega izhaja namreč načelo spoštovanja jezikovne (in kulturne) raznolikosti v državi. To seveda tudi pomeni, da je sprejetje

zakona o objektivizaciji na Koroškem v nasprotju z zveznim zakonom.

Ravnanje črno-modre koalicije (tudi) v koroškem deželnem zboru je v nasprotju tako z obstoječimi zakoni kot seveda tudi ni v smislu sožitja in večjega spoštovanja do manjšin(e). Nedvomno je to ravnanje omo-

gočil tudi pristanek slovenske manjšine, da naj se odločitev ustavnega sodišča, po kateri mora biti dvojezičen pouk tudi v četrtem razredu, odloži do leta 2003. Le tako je lahko ravnatelj na dvojezičnih šolah tudi učitelj brez dvojezične kvalifikacije.

S. W.

S posebnim vlakom je minulo nedeljo v Celovec prišlo približno 530 ljudi iz Gorice in Nove Gorice, kjer jih je na Novem trgu sprejel župan Scheucher, na sliki s svojim stanovskim kolegom iz Nove Gorice Črtomirjem Špacapanom ob izmenjavi daril. Ta tri mesta so partnerska in tovrstna srečanja so izmenično.

PREBLISK

■ Deželni glavar je izročil dvema zaslužnima Slovincema srebrni odličji za zasluge: to sta dv. sv. dr. Valentin Inzko in kom. sv. Fric Kumer. Prav gotovo si ga zaslužita, saj sta tudi preko koroških meja znana politična delavca, ki sta žrtvovala precejšen kos svojega življenja za svojo narodno skupnost in predvsem za sožitje med obema narodoma v deželi.

Toda gospod deželni glavar si ni mogel kaj, da bi tudi »nasprotni strani« ne dal (še večje, zlato namreč) odličja. Dobil ga je predsednik koroškega Heimatdienstsa Josef Feldner. Tu pa imam seveda svoje pomisleke – za sožitje ta gospod ni storil nič, nasprotno, nobene pri-

ložnosti ni spustil, da bi ne svaril pred »slovenizacijo« dežele, pred slapom delaželnih Slovencev onkraj Karavank, ki da bo preplaval Koroško, čim bo Slovenija članica EU (pri

Medalje in medalje

tem se elegantno ogne dejstvu, da dela v Sloveniji več Avstrijcev kot Slovencev v Avstriji) in podobno.

Ob iskrenih čestitkah gospodoma Inzku in Kumru se mi meša grenka kaplja: deželnemu glavarju v resnici ne gre za vsebino dela, temveč za to, komu se bo prikupil s svojimi akcijami.

S. W.

15. VESTNIKOV IZLET

OD PETKA, 6., DO NEDELJE, 8. OKTOBRA 2000
POREČ – hotel »PLAVI« v Zeleni laguni

Vse naše bralce in prijatelje v hotelu »Plavi« in na izletih po Istri čaka »doživetje v modrem«. Cena izleta in podrobnejše informacije so objavljene na strani 4.

Za zabavo in ples bo igral Trio Korenika iz Šmihela pri Pliberku

Prijave: 0463/514300-40 (Milka Kokot) ali 0463/514300-14 (Urška Brumnik)

DOBRLA VAS

Župan preprečuje podporo vrtcu

V Dobrli vasi sta občinski frakciji SPÖ in FPÖ preprečili, da bi dvojezični otroški

vrtec Mavrica dobil podporo v višini 1 milijona šilingov, ki jo je sklenila dežela. Uradna pot je taka, da mora občina ta denar »odpoklicati« od dežele – zaradi tega ne dobi občina sama ne več ne manj denarja iz zveznih ali deželnih sredstev. Kako silno zna biti sovraštvo, so dokazali v Dobrli vasi. V primeru, da vrtec ne dobi obljubljenega denarja – občina je namreč uspešno preprečila dvojezično skupino v okviru občinskega vrtca – bo Mavrica v silno resnih finančnih škripcih.

Ne le, da so v Dobrli vasi poskušali storiti vse, da bi preprečili dvojezično vzgojo otrok, celo tam, kjer občine nič ne boli in kjer si v resnici denar celo prihrani (saj teh otrok ne podpira tako kot enojezičnih), mečejo polena pod noge.

Predsednik Enotne liste Andrej Wakounig je pozval deželo, da razveljavi dobrolski občinski sklep ali pa da prenaša denar direktno na konto vrtca. Opozoril je tudi na dejstvo, da je ta manjšini sovražni sklep v nasprotju z ustavnim določilom.

S. W.

glasbeni kabaret malo čez Musikkabarett

- 29. 9. Šentprimoz, Kulturni dom, 20.00
- 30. 9. Šmihel nad Pliberkom, Farna dvorana, 20.00
- 1. 10. Borovlje, Pri Cingelcu na Trati, 20.00
- 2. 10. Pliberk, Kulturni dom, 20.00
- 3. 10. Celovec, Mladinski dom, 20.00
- 4. 10. Radiše, Kulturni dom, 20.00

www.malocezz.at

Predsednik NSKS Bernard Sadovnik je napovedal, da bo s koncem leta odpustil vse nameščence, ker je ugotovil, da finančno stanje organizacije narekuje tak korak. Na tiskovni konferenci je nakazal sledeče finančne potrebe: NT potrebuje 5,3 mio. in NSKS 3,2 mio ATS podpore.

Za letošnje leto sta se obe osrednji organizaciji dogovorili za sledečo razdelitev finančnih podpor iz Slovenije: NSKS 39 %, ZSO 34 % in KOKS 27 %. Iz avstrijskih virov (sosvet) pa dobita obe osrednji organizaciji podporo v isti višini.

V preteklih letih je prišlo do izrazito neenake podpore osrednjima organizacijama. Iz tabele je razvidno, da je poleg tega v letu 1998 dobil NSKS podporo v višini

KOMENTAR

Dr. Marjan Sturm

ni nad 12,0 mio ATS, všteti posebnost podpore za sanacijo NT.

Zaradi zniževanja podpor iz Slovenije je bila ZSO v zadnjih letih primorana znižati število nameščenec na SV in tudi obseg, v letu 1999 pa je bila prisiljena predlagati sosvetu, da dobi

Kaj se skriva za dolgovi NSKS?

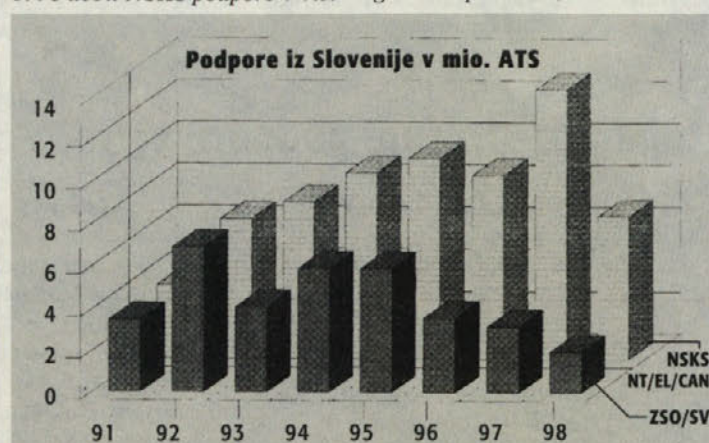
večji del podpore iz sosveta in manjši del iz Slovenije, v celoti pa naj bi obe osrednji organizaciji dobili enako podporo. ZSO je potem tudi v smislu svojega zagotovila prenakazala konec leta

1999 del podpore iz Slovenije (400.000 ATS) KD Pliberk. Vsekakor se mi zdi prav, da je novi predsednik NSKS Bernard Sadovnik naredil pregled financ. Na prvi pogled vse kaže na to, da so bivši v NSKS gospodarili kar tja v dan, brez kakih resnih finančnih načrtov in tudi po posebni sanaciji NT leta 1998 niso ukrepali in podvzeli sanijskih ukrepov. Tako ravnanje je seveda neodgovorno in tudi do dru-

gih prejemnikov podpor, ki so morali gospodariti z veliko manj denarja.

Mentaliteta, »nekdo bo že plačal« je vsekakor politično-moralno neodgovorna, gospodarsko pa nevzdržna. Zato bo treba tudi uveljaviti načelo, da kdor dela dolgove brez kritja in dogovora, naj zanje tudi jamči. Zanimivo je samo to, da je mentaliteta »nekdo bo že plačal« udomačena pri tistih, ki se imajo za zelo sposobne gospodarstvenike in menedžerje znotraj manjšine.

Sadovnik ima prav, da je s to prakso prekinil. Seveda pa ga to še ne odvezuje od tega, da odgovarja tudi za del svojih predhodnih. Takšna so pravila društvenega prava.

Tričetrsto stoletja Lipeja Kolenika-Stanka

Abrahama in pol je pretekli teden srečal Lipej Kolenik-Stanko iz Čirkov pri Pliberku. Nekako hitro so se mu zavrtela leta, prehitro, kakor sam pravi. Pa ne, da jih obžaluje, prehitro predvsem zato, ker bi rad še toliko postoril. Pa saj bo, kajti Lipej je korenina, ki se ne da kar tako.

Predstavljati Lipeja je tako kot bi vodo zlival v morje, saj ga vendar pozna vsa slovenska srenja na Koroškem, pa tudi precejšen del nemško govoreče. Tudi južno od meje, v Sloveniji, ga poznajo. Predvsem zaradi njegovega neuklonljivega protifašizma. Menda ga prav to še najbolj označuje. Partizan Lipej-Stanko je vsa desetletja kljub hudim in tudi podlim udarcem in podtikavanjem ostal to, kar je bil. Nikdar se ni pokesal, da je vstopil v borčevske vrste, da je prijel za puško, da je bil minerec v tretjem bataljonu Vzhodnokoroškega odreda in se boril proti črni poštasti, ki je pretila iztrebiti naš narod. Nikdar ni skrival svojega mnenja tudi v slovenski narodni skupnosti, ko so se nekatere stvari na političnem in gospodarskem področju izkazale.

Lipejevo življenje je en sam delovni dan, najprej na skromni kmetiji, potem po sili vojak, nato partizan, težko ranjen v nogo, potem spet doma in v Dravini tiskarni v Podlublju vse do upokojitve. Toda to je le en del njegovega življenjskega delovnega dne. Svojo aktivnost, narodno in politično zavednost je izkazoval v Zvezi slovenske mladine, v Demokratični fronti,

pozneje v Zvezi slovenskih organizacij, v Zvezi koroških partizanov, kjer je še sedaj podpredsednik, v pliberški posojilnici, kjer je bil dolga leta, tista najhujša, ko jo je bilo treba postaviti na noge, njen predsednik, pa še v Zvezi slovenskih zadruge v Celovcu. Zaradi svoje dejavnosti in upornosti je bil po vojni pregnan od Angležev in avstrijske žandarmerije. Bil je kar 13-krat zaprt in doživel nad dvajset hišnih preiskav.

Osebnost pa se Lipeja najbolj spominjam iz tistih lepih osmih let, ko je bil predsednik Koroškega partizanskega pevskega zbora, za katerega je skrbel kot za svojega otroka in zanj nastavljal hrbet, ko so leteli udarci proti njemu.

Vse je minljivo in zasluže ljudi se kaj hitro pozabijo. Zelo

hitro pozabljamo tudi preteklost, celo to, da smo bili tedaj na pravi strani in da bi morali biti na to mnogo bolj ponosni. Lipej je zapustil pravo sled. Že 21 let organizira spominske pohode v čast Domnove čete na Komelj. Tiste težke čase pa je opisal tudi v knjigi Mali ljudje na veliki poti. Knjiga je bila pred dvema letoma ponatisnjena, saj je zaradi velikega interesa kmalu pošla.

Zadnja leta živi Lipej Kolenik kot vdovec pri svoji hčerki Sonji in zetu Francu na svoji Lombarjevi domačiji. Ljubljena žena Milka mu je pred tremi leti umrla. Bila mu je prava življenjska družica, tudi v političnem pogledu sta si bila zelo blizu. Kot otrok je bila z očetom in materjo izseljena v Schwarzenberg in Frauenaaurach in se potem preko Dunaja prebija domov. Socialne krivice ji niso bile tuje, saj jih je doživljala ob svojem očetov invalidu.

Prejšnji teden je Lipeja Kolenika počastila njegova partizanska organizacija in ZSO, zaradi visokega spoštovanja ga je povabil tudi pliberški dekan Ivan Olip, počastili pa so ga tudi v pliberški posojilnici.

V uredništvu Slovenskega vestnika smo Lipeju zelo hvaležni, saj se redno oglašuje z novicami iz pliberškega kraja, s kritičnimi pismi bralca, zahvala pa mu gre tudi zaradi njegove dejavnosti pri pridobivanju naročnikov našega časopisa.

Kličemo mu: Lipej, še na mnoga zdrava in ustvarjalna leta!

Jože Rovšek

NARODNI SVET KOROŠKIH SLOVENCEV

Odpustili osebje pri NT in NSKS

Predsednik NSKS Bernard Sadovnik je minuli teden na tiskovni konferenci oznanil, da bo izrekel vsem uslužbencem pri »Našem tedniku« in pri Narodnem svetu odpustitev iz služb z veljavnostjo 31. decembra 2000. Narodni svet da je zašel v dolgove, za katere ni gotovo, kako jih bodo lahko pokrili, zato je dolžnost vodstva, da pravočasni najavi ukrepe, kakor je to tudi predvideno po zakonu.

Bo besedah Sadovnika potrebuje NSKS letno 8,3 milijona šilingov, od tega gre 5,3 milijona za izdajanje časopisa. NSKS ima tudi obveznosti do Radia Korotan in do Centra narodnih skupnosti na Dunaju.

Na kontu se je pokazal minus v višini 1,9 milijona šilingov, s tem pa je prekoračen okvir kredita. Ob nenehno nižajočih se subvencijah in glede na dejstvo, da so letos iz Avstrije vsa društva in organizacije dobila za 14 odstotkov manj, kajti tu so še obveznosti do pliberškega kulturnega doma, finančni položaj dela resne skrbi.

Iz Avstrije pride 16 milijonov, prošnja, ki jih pošiljajo društva, pa je vselej za 50 milijonov.

Sadovnik je najavil tudi rigorozen sanacijski načrt, ki pa da ga bo mogoče uresničiti le, če se bo dalo dobiti kje še dodatne finančne vire. Pri tem upa tudi na sponzorje z gospodarskega področja: »Morda pa so kje kakšna podjetja, ki jim ni vseeno, ali imajo manjšine svoje organizacije.«

Zavzel se je tudi za zagotovljeno osnovno financiranje slovenskih medijev. Poleg tega da je ponovno poslal na zveznega kanclerja pismo, v katerem se zavzema za avtonomno upravljanje organizacij z državnimi sredstvi. Službe pri organizacijah so vse prej kot atraktivne, saj uslužbenci čisto od meseca do meseca, iz leta v leto ne vedo, če bodo imeli delo in plačo.

Če se bo črni scenarij uresničil, se bo moral Narodni svet izseliti iz prostorov Mohorjeve hiše. Kako naj bi potem delovanje bilo še zagotovljeno, pa Sadovnik tudi še ne ve. Na vsak način pa Naš tednik ne bi mogel več izhajati.

KOKS je bojda tudi sklepal o tem, da naj skupina strokovnjakov izdela načrt za skupen časopis namesto dosedanjih dveh (torej Slovenskega vestnika in Našega tednika). S. W.

IKUC PREDAVANJE IN RAZGOVOR

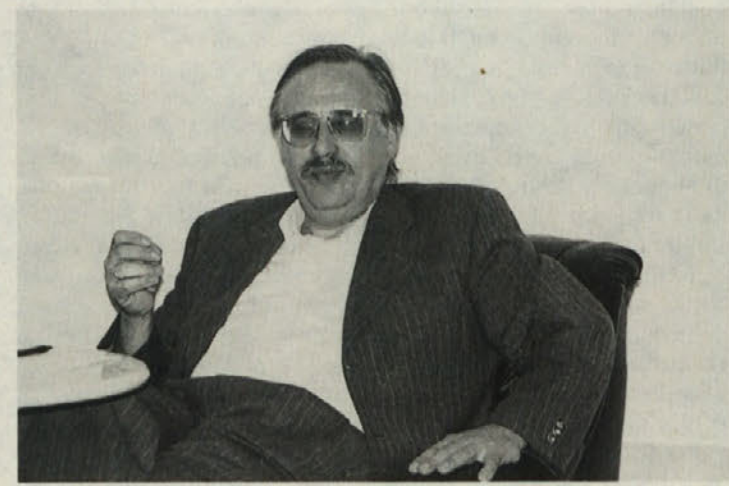
Med nemškim nacionalizmom in oportunizmom

Socialdemokratska stranka spada med najstarejše politične stranke v Avstriji in je imela v svoji bogati zgodovini zelo ambivalenten odnos do nacionalnega vprašanja. Nekdanji glavni urednik dnevnika »Kärntner Tageszeitung«, aktivist v Solidarnostnem gibanju za pravice koroških Slovencev in sedanji znanstveni sodelavec pri koroški deželni vladi univ. docent Hellwig Valentin je v razgovoru v Interkulturnem centru pretekli četrtek nakazal dileme delavskega gibanja v zvezi z nacionalnim vprašanjem v habsburški monarhiji, še posebej pa na Koroškem.

Nacionalizem, ki se je razvil v preteklem 19. stoletju, je zajel tudi še prvotno strnjeno Socialdemokratsko stranko, iz katere

je sčasoma nastale cela vrsta nacionalnih socialdemokratskih strank: češka, slovaška, madžarska, slovenska in druge. Po razpadu monarhije in končani vojni je avstrijska socialdemokracija imela izrazito nemško orientacijo in celo zahtevala priključitev Avstrije k Nemčiji.

Na Koroškem, še posebej na narodnostno mešanem ozemlju, je bila Socialdemokratska stranka zelo močna. Koroška stranka je bila za Dunajem druga najmočnejša skupina v tedanji Avstriji. Vzrok je bil v proletarijaci poddeželja, v liberalni tradiciji in kmečkem dednem pravu. Pred plebiscitno odlčitvijo se je socialdemokracija aktivno vključevala v boje za ohranitev južne Koroške pri Avstriji. V 1. republiki je leta 1923 prišlo do kratkotrajnega zbliževanja med socialdemokrati in konservativnim vodstvom koroških Slovencev v boju proti meščanskemu bloku. Koncept kulturne avtonomije za Slovence s strani socialistov se ni uresničil, ker so ga navsezadnje torpedirali nemški nacionalisti. M. Š.

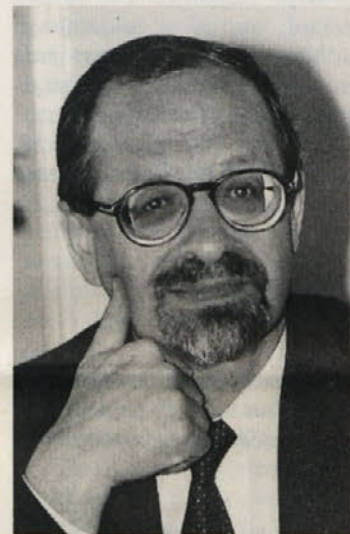
Strokovnjak za koroško delavsko gibanje Hellwig Valentin

Foto: Štukelj

11. EVROPSKI KONGRES NARODNOSTNIH SKUPNOSTI

V ospredju so bile etnične stranke v Evropi

V uvodnem referatu je avstrijska zunanja ministrica Benita Ferrero-Waldner spregovorila o narodnih skupnostih v Evropi. Tematiko je skušala osvetliti s pravnega in državnega vidika. Evropo, tako ministrica, so tragični dogodki na Balkanu zajeli popolnoma nepripravljeno. Politične elite so bile še leta 1990 prepričane, da je nacionalizmu kot možnemu povodu ali vzroku za oborožene konflikte že odklenkalo. Krvavi razplet v Jugoslaviji pa je pokazal, da so prav nerešena in odprta etnična vprašanja bila vzrok te tragedije. Dodatno alarmantno pa je, da je kljub balkanski izkušnji danes še zmeraj dovolj držav v Evropi in po svetu, ki imajo zelo deficitarno manjšinsko zaščito. Mimo ustreznega standarda manjšinske zaščite tudi te države ne bojo prišle, je nagla-

Dr. Alfred Reiterer

sila Waldnerjeva. Eden od temeljev tega standarda je ratifikacija Okvirne konvencije sveta Evrope o zaščiti manjšinskih jezikov. Država, ki te konvencije ne bo podpisala, po besedah Waldnerjeve ne bo mogla postati članica Evropske unije. Katero državo je s tem menila, sicer ni povedala, a tudi o konsekvencah za države, ki so že v EU, pa konvencije ne priznavajo, ni izgubila besede. Ministrica je naštel vrsto instrumentarijev in ustanov, tudi v okviru OVSE/OSCE (Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi), ki naj bi bedele nad pravicami manjšin. Za prihodnje sožitje med narodi v Evropi bo potrebna vzgoja v duhu človeških pravic in zavest, da etnična raznolikost ni nevarnost za družbo, ampak le izraz kulturnega bogastva Evrope. Odvečna, ker je izzvenela tako zviška, pa je bila izjava ministric, naj bojo manjšine vesele, da lahko živijo na tem prostoru (v Avstriji). Kajti če bi živele v Bosni, potem ...

Švedi: Petkov niz predavanj je pričel Rurik Ahlberg, osrednji tajnik kluba Švedske ljudske stranke v finski parlamentu. Osvetlil je vlogo Švedske ljudske stranke med etničnim zastopstvom in državnimi interesi.

V nekdanjem samostanu na Osojah, kjer bo odslej sedež CIFEM-a (Carinthian Institute for Ethnic Minorities – Koroški inštitut za preučevanje narodnih skupnosti), je konec minulega tedna, od četrta, 21., do sobote, 23. septembra, potekal že enajsti Evropski kongres narodnih skupnosti. Težiščna tematika dobro obiskanega simpozija so bile etnične stranke pri posameznih narodnih skupnostih.

Švedi na Finskem večinoma živijo na Alandskem otočju ter vzdolž jugovzhodne obale, v številkah je to okoli 300.000 oseb ali 6 % celotnega finskega prebivalstva. Finska je urejena dvojezično, švedščina je poleg finščine drugi uradni jezik. In to ne le na papirju. Kljub temu pa so opazni elementi asimilacije, predvsem kot posledica odseljavanja v urbana središča in mešanih zakonov.

Švedi so zgodaj spoznali pomen samostojnega političnega združenja in so že pred sto leti ustanovili Švedsko ljudsko stranko, ki ni edina, pač pa najmočnejša švedska stranka na Finskem. Trenutno ima v 200-članskem parlamentu v Helsinkih deset zastopnikov in je v vladni koaliciji. Njen cilj je zagotovitev etničnih interesov Švedov, volijo tudi liberalno usmerjeni Fini, po drugi plati pa Švedi kandidirajo na finskih listah. Ahlberg je pomen etnične stranke med drugim utemeljil tudi s tem, da potrebuje jezik manjšine prostor, kjer se lahko nemoteno razvija in uveljavlja, kjer ima svojo javnost. Sem sodijo enojezične ustanove manjšine. »Finščine se itak vsi naučimo dovolj zgodaj«, je menil. Švedska ljudska stranka je zastopana tudi v parlamentu EU. V primeru, da bi to zastopstvo ne bilo več mogoče, predlaga Ahlberg skupno listo manjšin, ki bi njihove interese v prihodnje zastopala v evropskem parlamentu.

Švica: Univerzitetni docent in vodja inštituta CIFEM Albert Reiterer je v prispevku »Švica – etnični mir z madeži« osvetlil posebnosti švicarskega strankarskega sistema. Uvodno je predavatelj opozoril na definitorične posebnosti Švice, ki po ustavi niso samo en narod, ki ga sestavljajo kantoni. Švicarski narod ima štiri nacionalne jezike (nemščina, francoščina, italijanščina in retoromanščina), a samo trije so uradni jeziki. Na prvi pogled Švica ne pozna etničnih strank oz. jih doslej v Švici ni bilo. Vse stranke so bile vsedrjavno organizirane. S to prakso so prvič prelomili v Juri, ko je šlo za odcepitev frankofonega dela od nemško dominantnega kantona Bern in za ustanovitev lastnega kantona. Zadnja leta pa je, predvsem zaradi splošne ogroženosti Retoromanov in tudi zaradi dominance nemške Švice, opazen krepak razvoj etničnih

nih strank pri vseh jezikovnih skupinah.

Baski: Baskovski problem nam je znan predvsem skozi optiko terorizma. V bistvu pa je to le ena, sicer najbolj odmevna, a zdaleč ne edina plat baskovskega nacionalnega vprašanja. Večina Baskov živi v treh severnih provincih Španije, majhen del pa v enem departmaju Francije ob vnožju gorskega masiva Pirenejev. V Osojah je docent innsbruške univerze Franz Valandro načel vprašanje, ali imamo pri baskovskih strankah opravka z nacionalno integracijo ali pa z osvobodilnim gibanjem. Etnične stranke imajo pri manjšinah v Španiji, predvsem pri Baskih,

Dr. Günther Pallaver

Katalonci in Galičani dolgo tradicijo, ki sega v 19. stoletje. To tradicijo je fašistična diktatura generala Franca krvavo prekinila, ni pa je mogla zatreti. V španski državljanski vojni (1936–1939) so etnične stranke omenjenih manjšin stale na strani republikancev, za kar se jim je Franco hudo maščeval. Jeziki manjšin so bili prepovedani, nasilna španizacija odnosno kastilizacija je bila del državne doktrine.

Po koncu te diktature leta 1975 so Baski hitro ustanovili svoje etnične stranke, katerih cilj je tudi odcepitev Baskije od Španije in ustanovitev lastne države. Koncepti so bolj ali manj identični, razlika je v radikalnosti zahtev. Med strankami je najbolj odločna prav Herri Batasuna, ki kot politična domovina ETE odklanja koalicijo s španskimi strankami. ETA je bila prvotno baskovsko osvobodilno gibanje, zdaj pa je zdrsnila v terorizem.

Posebnost baskovskega strankarsko-političnega segmenta so

močna razdrobljenost oz. delitev na moderatne in radikalne Baske, avtonomnost strank, močna identifikacija z nacionalnim vprašanjem in poseben odnos do politično motiviranega nasilja kot sredstvo in cilj politične diskusije.

Trenutno se baskovske stranke krepko razhajajo, čim pa bojo našle soglasje, se bojo spet združile v skupni vladi. Notranjebaskovski dialog oz. sodelovanje sta pogojena od nacionalne prelomnice med Baski in Španci. Valandro je ta fenomen imenoval »severno-irski sindrom«.

Madžari: Med najmočnejše manjšine v Evropi sodijo Madžari na Slovaškem. Pregled njihovih etničnih strank je podal bivši minister Aleksander Varga, sodelavec narodnostnega dokumentarnega centra.

Madžarske stranke so v demokraciji življenju Češko-slovaške odnosno Slovaške vselej igrale pomembno vlogo. Do leta 1939, do napada Hitlerjeve Nemčije na državo, so madžarske stranke bile v opoziciji. Leta 1945 so tudi Madžari bili tarča tako imenovanih Beneševih dekretov in šele leta 1948, po komunističnem prevzemu oblasti, so dobili državljanske pravice.

Po padcu komunizma leta 1989 so Madžari z veliko večino podprli madžarske etnične stranke in tako je ostalo vse do danes, kar pomeni, da so ohranili močno nacionalno, kulturno, jezikovno in politično zavest. Zaradi nacionalističnih pritiskov bivše Meciarjeve vlade so se Madžari združili v veliko etnično stranko »Enotna politična kolacija«, ki danes zaseda 15 sedežev v slovaškem parlamentu.

Južni Tirolci: Poseben status med evropskimi manjšinskimi strankami pa zavzema Južnotirolska ljudska stranka »Südtiroler Volkspartei« (SVP), ki je po vojni neprekinjeno na oblasti.

Njen pomen sta v referatu »Nemško govoreči in Ladinci – etnične stranke na Južnem Tirolskem« skušala izluščiti znanstvenik Günther Pallaver in politik Karl Zeller.

Etnična prelomnica loči stranke v južnotirolskem parlamentu na tri nemške, šest italijanskih in eno ladinsko stranko. SVP je po statutu zbirna stranka Nemcev in Ladincev na Južnem Tirolskem. Vzroki za njeno uspešnost so njene zgodovinske korenine, ki segajo v 19.

stoletje, etnične napetosti (SVP gradi na etničnem primatu Nemcev in Ladincev, na boju za avtonomijo in za ohranitev ter razvoj nacionalne identitete), na prepojenosti družbenega življenja (od 1957 je SVP masovna stranka, ki zaobjema vse spektre družbenega in socialnega dogajanja), na atraktivnosti (stranka zagotavlja kariero, napredovanje in nudi raznorazne usluge) ter na monopolu zastopstva navzven (je edina nemška stranka, ki je od leta 1948 zastopana v rimskem parlamentu in tam sodeluje avtonomno in enotno). V centralnih vprašanjih se dogovarja z Avstrijo. Poslanec Zeller je sam priznal, da se rimski poslanci SVP enkrat na mesec srečajo z avstrijskim veleposlanikom in z njim usklajujejo politiko stranke. SVP zastopa 80 % Nemcev in 60 % Ladincev. V skrbi za avtonomnijo podpira trenutno v Rimu levo-sredinske stranke. V deželnem zboru v Boznu so poleg SVP in italijanskih strank še Union für Südtirol in Zeleni ter ladinska stranka Ladins. Predstavnik SVP sta prepričana, da bo stranka še naprej ostala zbirna stranka Južnih Tirolcev.

Slovenija: Pregled etničnih strank je zaključil Boris Jesih, strokovni sodelavec ljubljanskega Inštituta za narodnostna vprašanja. Spregovoril je o Zastopstvu madžarske in italijanske manjšine v slovenskem državnem zboru. To predavanje

Mag. Boris Jesih

bomo objavili v eni od naslednjih števil SV.

S predavanjem ustavnega pravnikarja dr. Gerolda Glantschniga o pravnih omejitvah in možnostih zastopstva narodne skupnosti v koroškem deželnem zboru in s podijsko diskusijo na temo »Zastopstvo koroških Slovencev v deželnem zboru« se je končal letošnji Evropski kongres narodnih skupnosti. Glasbeni okvir je prispeval ansambel Vox, deželni glavar Haider pa je želel, naj bi kongres prispeval konkretne predloge za sožitje. Po informativni plati je bil kongres zelo bogat. Kakšni bojo njegovi politični izsledki?

PORTOROŽ

13. srečanje internirank in zapornic

Pišejo nekdanje interniranke iz mladinskega koncentracijskega taborišča Uckermark v Ravensbrücku.

Preživele interniranke, vesele, da se lahko vsako leto srečajo

S pet je prišel september in z njim naše vsakoletno srečanje v prijetnem letoviškem kraju Portorož. Prišlo nas je kakih 200 žensk iz vseh krajev Slovenije in zamejstva. Vlaki in avtobusi so nas zvozili v prijazne hotele Morje, kjer so nas sprejeli s pravo mediteransko prisrčnostjo. Objemov, poljubov, solza in smeha med nami kar ni bilo konca. Seveda smo bile ganjene tudi me, nekdanje mladinke. Nemci so v času nacionalsocializma uredili tudi koncentracijsko taborišče za mladince v Moringenu in za dekleta v Uckermarku na samem ozemlju kompleksa Ravensbrück. Sedaj na stara leta vidimo, da nam je ostalo prijateljst-

IZJAVA

Zveste tradicijam narodno-osvobodilnega boja, svobodoljubju, socialni pravičnosti, domovinski ljubezni in tovariškemu sožitju, smo zaskrbljene zaradi položaja, v katerem se je zadnji čas znašla naša skupna domovina Slovenija. Pretresajo jo neodgovorni politični spopadi za oblast in ozke interese, ki ogrožajo naš ugled, ovirajo naš razvoj in so težko breme za prebivalstvo, ki hoče živeti v blaginji in častnem miru. Storile bomo vse, kar je v naših močeh, da tisti, ki so že enkrat povzročili usodno razklanost med nami, ne bodo imeli te moči. Dajemo in bomo dale svoj glas za Slovenijo, zgrajeno na tradicijah svobodoljubnega upornišтва slovenskega naroda in na pridobitvah NOB. To dolgujemo vsem žrtvam za svobodo in pravičnejši svet, ki ga želimo zagotoviti prihodnjim rodovom.

*Taboriščnice in zapornice,
Portorož, 13. 9. 2000*

vo za vedno. Vsega je tam bilo okrog 1200 mladih žensk in še na pol otrok, med njimi okrog 30 Slovenk, ki smo se borile za svobodo, za preživetje slovenstva proti Hitlerju in njegovemu režimu.

Na svečanosti, ki je vsako leto namenjena spominu na umrle, na tiste tovarišice, ki niso doživele osvoboditve ter konca vojne, pa tudi obujanju spominov ter kulturnemu programu, smo poslušale pozdravne in tople besede, pa tudi izražanje vere v človečnost in pomoč tovarišu v stiski, kar je bilo prav za naše trpljenje tako velikanskega pomena.

Nepozabna bo ostala piranska županja gospa Vojka Štular, ki nam je izrazila spoštovanje in priznanje ter nam zagotovila, da se bo tudi sama vedno prizadevala za napredna dogajanja, za pravičnost in za to, da ne bodo politizirali in barantali s temelji samostojne slovenske države, ki so nastaja-

li v času NOB. Potrebno je neprestano dokazovati, da smo se borili na strani zaveznikov in z njimi skupaj tudi zmagali v drugi svetovni vojni. Mlado in uspešno političarko smo prekinjale z navdušenim aplavzom. Javno smo tudi sprejele IZJAVO z namenom, da jo ponesemo domov kot izraz naše skupne volje.

Na prelepem izletu z ladjico smo preplule naš majhen delček širnega morja tako, da smo videle Dragonjo, Piran, Izolo in Koper ter Debeli Rtič, ki ga dobro poznajo številni slovenski otroci kot čudovito letovišče in klimatsko zdravilišče Rdečega Križa.

Razen kulturnozgodovinskih spomenikov smo na izletu po Kopru videli tudi luko (pristanišče). To je nekaj prav posebnega, posebno še, če vodi po luki upokojeni delavec, ki je tu delal od samega začetka, to je od leta 1957. Ko smo dokončno pokopali Trst, smo Slovenci začeli z nam značilno zavzetost-

jo ustvarjati svojo luko. Poglobljali so morje, nalagali v morje plasti zemlje in jo utrjevali, da so lahko na tem gradili pristanišče z vsemi privezi, skladišči, lopami, dvigali in še mnogim, kar potrebujejo. »Takrat je bilo skoraj vse narejeno z rokami. Z njimi smo kopali in gradili, raztovarjali ladje in skladiščili ter spet natovarjali na kamione,« je pripovedoval naš vodič. »Tega ne pravim šolarjem, ko jih vodim po ogledu, samo vam, ker vem, da razumete, kaj to pomeni,« je še dodal in nas s tem seveda posebno počastil.

Luka Koper je takšna kot velškanski laboratorij. Do vseh privezov in skladišč pridejo železniški tiri, uvažajo pa vse vrste tovora: splošni, razsuti in raztreseni ter tekoči. V kontejnerjih ali cisternah prihajajo pošiljke iz vsega sveta, avtomobili pa so tukaj zvečine iz Koreje in Japonske. Iskreno smo jih občudovali, te naše pomorščake v Luki Koper.

Zadnji večer se je razvil v nepozaben kulturni utrinek. Gospod Alojz Ajdič je iz Ljubljane prinesel Video kaseto s svojo Ravensbrücksko kantato, ki so jo upodobile tudi plesalke iz raznega plesa. Globoko smo podoživele to resnično žalostno, pretresljivo in silno močno glasbo. Komponist nam je bil zato hvaležen, saj je začutil, da nas je njegovo delo pritegnilo. Naša predstavica v mednarodnem ravensbrückskem komiteju, tovarišica Rapa Šuklje, je dejala, da bo ta umetniški prikaz našega trpljenja večno pričal o tistem groznem času. Sledile so še nekatere lepe ravensbrückske in druge pesmi, ki so jih spontano pripravile nekatere med nami. Prav lepo so za konec tudi zapele naše Primorke, ki se jim vidi, da veliko prepevajo.

Končno smo se naslednji dan poslovile z željo, da bi nam naša predsednica odbora inženirka Darinka Brezic s sodelavkami drugo leto spet lahko pripravila srečanje! Pa zdrava ostani, smo si še zaklicale in odhitele domov veselega srca in ponosne na to, kar smo storile, ko nas je klicala domovina.

*Ljubica, Ančka,
Tilčka, Štefka in Stanka*

Nekaj o Čebelarškem društvu Železna Kapla

Čebelarško društvo Železna Kapla ima staro tradicijo in s tem tudi nekaj dejavnosti, ki jih vsako leto ponovimo in organiziramo. To so v februarju čebelarški ples, srečanje čebelarjev v maju, izlet v poznem poletju. Organiziramo tudi strokovna predavanja o pravilnem opravljanju čebeljih družin itd.

Letošnji čebelarški izlet nas je popeljal v Idrijo. S tamkajšnjimi čebelarji smo navezali stike lani. Drugega septembra smo se odpeljali s Sienčnikom avtobusom čez Jezerski vrh. Na Šmarjetni gori pri Kranju so nam postregli s telečjo obaro in ajdovimi žganci. Pot smo nadaljevali po Poljanski dolini do Cerknega, kjer sta nas pričakala predsednik čebelarškega društva Idrija Alojz Rup-

nik in podpredsednik Filip Vihtelič.

V naš izletniški program smo vključili ogled partizanske bolnice Franje blizu Cerknega. Pri ogledu muzeja, ki leži v tej ozki, skalnati soteski, nam je bilo vsem tesno pri srcu, ko nam je gospod Vihtelič razlagal, pod kakšnimi težkimi pogoji in trdom so v letih vojne nosili ranjene partizane iz širšega področja Dolenjske in drugod v to tako skrito bolnišnico.

Kmečki turizem je tudi v tem kraju dobro razvit. V gostišču pri kmetu Želinc so nam postregli z dobro južino. Zadovoljni smo nadaljevali pot do Idrije, med potjo nam je gospod Vihtelič razlagal življenje in gospodarstvo tega idrijskega kraja, predvsem kdaj so pričeli s kopanjem rude živega srebra.

Nekemu moškemu, ki je izdeloval lesene škafe in jih namakal ob studencu, se je v škaf nateklo nekaj nepoznanega – delci živega srebra.

Idrijski rudnik je bil drugi največji na svetu. Ker je cena in poraba živega srebra na svetov-

nem tržišču padla, so morali delo v rudniku opustiti.

Sedaj je nekaj rogov pod zemljo na ogled. Vodič nam je razlagal, pod kakšnimi socialnimi pogoji so skozi stoletja morali delati tamkajšnji rudarji. Vsi smo bili mnenja, da je bolje biti v prosti naravi pred čebelnjakom.

Nato nas je gospod Vihtelič povabil v svoj zelo lepo urejen čebelnjak. Priganjal nas je čas in morali smo se posloviti. Zahvalili smo se za gostoljubnost in si rekli, da se bomo še srečali.

Nadaljevali smo pot do Zgornje Bele-Predvor. Tam je poznano gostišče Bizjak, kjer smo bili dobro postreženi. Miha Ošina nas je s svojo harmoniko zabaval in tako je bil izlet vsestransko pester, tudi pesmi ni manjkalo.

Med potjo smo se pogovarjali o čebelarstvu, si izmenjali razna mnenja, izkušnje, veseli in zadovoljni letošnje dobre letine smo ugotovili, da se je le treba ukvarjati s čebelarstvom.

M. K.

Die Kärntner Sparkasse AG

Die Kärntner Sparkasse AG ist ein führendes regionales Finanzdienstleistungsunternehmen. Aufgrund unserer Expansion in den Alpe-Adria-Raum sind zwei wichtige Stellen zu besetzen:

REVISION

Schwerpunkt Kommerzgeschäft und Slowenien und

FINANZBUCHHALTUNG

Schwerpunkt Slowenien.

Für diese zwei Stellen suchen wir jeweils eine(n) Mitarbeiter(-in). Wir wenden uns an Schulabgänger ebenso wie an erfahrene Fachkräfte.

Die abwechslungsreichen Tätigkeiten erstrecken sich von der laufenden Verbuchung über Bewertungsfragen, das Meldewesen, bis hin zur Bilanzierung und der Überleitung der slowenischen Buchführung unserer Geschäftsstelle Laibach in österreichische Rechtsvorschriften und EDV-Systeme. Sie arbeiten vorrangig im Team, Dienstort ist Klagenfurt.

Idealerweise bringen Sie folgende Voraussetzungen mit:

- Matura (vorzugsweise HAK), oder BWL-Studium in Österreich mit Schwerpunkt Steuer/Finanzierung/Controlling oder Bankbetriebslehre;
- Slowenischkenntnisse, eventuell auch Italienisch;
- Mobilität, Teamorientierung, Überzeugungs- und Kommunikationsstärke;
- EDV-Kenntnisse (Word, Excel, PowerPoint, Internet).

Wir bieten Ihnen:

- eine interessante, abwechslungsreiche Aufgabe;
- eine umfassende Ausbildung und berufsbegleitende Weiterbildung;
- überdurchschnittliche Bezahlung;
- Mitarbeit in einem dynamischen Team.

Wenn Sie Interesse an dieser Herausforderung haben, richten Sie bitte ihre schriftliche Bewerbung oder Rückfragen an:

Kärntner Sparkasse AG
Personalmanagement
9020 Klagenfurt, Neuer Platz 14

Dr. Christian Brandstätter (DW 219)
email: brandstaetterc@kaerntnersparkasse.co.at
oder
Alice Trost (DW 221)
email: trosta@kaerntnersparkasse.co.at

»Malo čezz« rob običajnega

Ta kar nekoliko čuden naslov glasbenega kabareta Slovenske prosvetne zveze in Glasbenega gledališča Gabriel postane bolj razumljiv, ko si predstavimo ogledamo. Slišal in videl sem reprizo v Železni Kapli in moja prva ocena je bila: predstava je narejena in izvedena profesionalno, je umetnost zaradi umetnosti, čeprav v sebi nosi tudi nekaj elementov, ki pa so za običajnega poslušalca in gledalca morda malo skriti med vrsticami. Malo čez torej, malo čezz tudi, saj ta beseda se prilika z džezom (jazzom), ki ga je v glasbeni spremljavi čutiti v precejšnji meri.

Blaž Lukan je v gledališkem listu zapisal, da v pesmi na eni strani nastopa kolektiv (koroški Slovenci) kot splošni kontekst in idejno ozadje našega življenja, nato pa posameznik, navadno majhen, neopazen osebek (koroški Slovenec, Slovencelec (po Messnerjevo). Temu ne gre za kako zmago ali pomembnejše izstopanje, temveč da bi svet, druge in sebe, razgalil in se pri tem močno zabaval. Pa se res

pozabava in to na pesniška besedila slovenskih sodobnikov, dveh s sončne in dveh s senčne strani Alp: Andreja Rozmana – Roze, Borisa A. Novaka, Gustava Januša in Janija Oswalda. Pesmi parodirajo pretirano samoljubje Slovencev tam spodaj, tu pri nas pa svetobolje in še več. Odlikuje jih jezikovna inovativnost, neobičajne jezikovne povezave, pri Rozmanu celo sleng, pri Oswaldu seciranje jezika in prelivanje v nemškega.

Glavni protagonist glasbenega kabareta je nedvomno naš že uveljavljeni komponist in solist Gabriel Lipuš. Njegove uglasbitve so prilagojene besednim izpovedim pesmi, z nekaterimi posrečenimi disonancami pa jih še poglobljajo. Mojstrsko opravljeno delo!

Instrumentalno ansambel glasbenega kabareta odlično dopolnjuje in spremlja skupina odličnih glasbenikov v sestavi Primus Sitter (kitara), Michael Erian (saksofon), Stefan Gferrer (bas), Karen Asatrian (piano) in Emil Kristof (tolkaka).

Režijo in koreografijo bi bilo potrebno še posebej pohvaliti. Toda to je za mojstrico svetovnega slovesa Mojco Horvat že kar norma. Treba pa je poudariti, da so ji igralci in pevci iz domačih koroških logov odlično sledili. Odrski gib je bil presenetljivo usklajen z glasbeno interpretacijo, oba sta se neprisiljeno spajala in se dopolnjevala.

Glasbeno so bili solisti Gabriel Lipuš, Florentina Uneg, Gudrun Mehringer-Thaler, Marija Oraž, Erhard Oschina, Simon Trießnig in Josef Riegelnik kot celota pravo odkritje, čeprav nekatere od njih po kvaliteti že poznamo.

K celovitemu uspehu predstave seveda veliko prispevajo nam že poznani mojster luči Zoran Najdenov in maske Zoran Lemajič, za primerno kostumografijo je poskrbel Uroš Belantič, zahteven zvok je oblikoval Wolfgang Lehner, glas iz etra pa je bil Poldeta Bibiča.

Predstava gre malo čez, na določenih mestih celo precej. To pa je poleg samih akterjev zasluga tudi odlične tehnike. Eno z drugim pa je čezz. Čestitke tudi Williju Ošini, organizacijskega vodju. *Jože Rovšek*

V NEDELJO V PLIBERKU

Ponovitev »Skaljene sreče«

Tak je naslov dramske uprizoritve o vračanju slovenskih pregnancev iz nemških taborišč sredi julija pred 55 leti. Ob letošnji slavnostni prireditvi na Radišah, 23. julija, so jo uprizorili radiški igralci pod vodstvom Nužija Wieserja in v režiji Jožeta Rovška.

Ideja za dramski tekst je nastala v letošnji pomladi, ko je Zveza slovenskih izseljencev začela pripravljati prireditev za obletnico vrnitve na Koroško. Scenarij in organizacijo prireditve je zaupala Jožetu Rovšku in Andreju Kokotu. Ta dva sta na osnovi spominov izseljencev in Kokot tudi iz lastnih izkušenj sestavila tekst vračajočih se izseljencev v živinskem vagonu. Radiški igralci so predstavo odigrali zelo zavzeto, posnetke v predstavo vpletenih pesmi pa je posnel

radiški mešani pevski zbor, moški zbor pa je v okviru predstave nastopil v živo. Odmev na predstavo je bil med izseljenci in tudi drugimi obiskovalci zelo pozitiven in mnogi so menili, da bi jo moralo videti in doživeti tudi širše občinstvo, zato so predlagali ponovitev v novem Kultur-

Kakor pred 55 leti – potovanje v živinskih vagonih

nem domu Pliberk. Kot soorganizator predstave se je vključilo tudi tamkajšnje Slovensko prosvetno društvo »Edinost«, njegov moški pevski zbor »Foltej Hartman« pa bo s petjem v živo nadomestil Radišane.

Predstava bo ob 15. uri, takoj po občnem zboru Zveze slovenskih izseljencev, ki se bo začel ob 14. uri.

Zveza slovenskih izseljencev in SPD »Edinost« Pliberk vas vljudno vabita na ogled.

CELOVEC

Bio-kmetje so osvojili Novi trg

Johannes Tomic, Alexander Kaiser in Štefan Merkač (z leve) od združenja »Ernte für das Leben«

Foto: Štukelj

Pretekli teden so se v Celovcu predstavili bio-kmetje iz vse Koroške in Italije s svojimi kakovostnimi izdelki. Biološko kmetovanje je na Koroškem zelo razširjeno in dobro organizirano. Deželno združenje »Ernte für das Leben« skrbi za stroge kontrole živil, rejo živali, uporabo gnojil in za prodajo. Biološka ži-

vila so sicer dražja, vendar kakovostna in zdrava primerna. Tradicionalni praznik z bogatim spremljajočim programom je obiskalo nad 20.000 ljudi. Kmetje so obiskovalcem ponujali mlečne in mesne izdelke, domače pecivo, vseh vrst pijač, volnene izdelke, olje in pa seveda informacijski material. *M. Š.*

1. OKTOBER 2000 – MEDNARODNI DAN STAREJŠE GENERACIJE

falten2 / gube2

Falten / gube – gledališče artemis s sedežem v Celovcu je letos maja predstavilo ta projekt v Celovcu. Razstava, gledališka predstava, branja so interpretirale iz različnih vidikov naslov in s tem pokazale, da se branijo proti izbrisu znakov življenja, iščejo druge možnosti razpravljanja o mladosti in lepoti.

Sodobna družba je vedno starejša, delež priletnega prebivalstva nenehno raste; ta pojav pa zaostruje konflikt med generacijami. Namesto da bi se spraševali, na novo ocenjevali svoja stališča do starejših in do staranja na splošno, pa povsod povsod doživljamo le napore, da bi izbrisali sledove naravnih, fizičnih pojavov v teku življenja. Želimo perfektno, sterilno in kompatibilno »uporabno površino«, ki se imenuje telo.

Seveda imajo starejše ženske še dodatne težave v tej naši družbi, kjer prevladuje življenjska (predvsem lahka) kultura, kakršno nam narekujejo mediji.

- * 52 odstotkov svetovnega prebivalstva je ženskega spola;
- * 70 odstotkov revščine na svetu zadeva ženske;
- * 8 od 9 vodilnih oseb v podjetjih so moški;
- * 60 % moških ne želi imeti nad seboj šefa ženskega spola.

V nedeljo, 1. oktobra, ob 10.30 uri bo odprtje razstave »falten2/gube2« umetnic Li Baudisch in Doris Krüger v k & k centru Šentjanž. Razstavo bo odprla gospa Helga Grafschaffer, deželna pooblaščenka za ženska vprašanja.

Pridite, ne bo vam žal!

PRIREDITVE

ČETRTEK, 28. 9.

CELOVEC, IKUC – IKUC
20.00 Winfried Garscha: Delavsko gibanje in narodno vprašanje v Avstriji od leta 1934

PETEK, 29. 9.

ŠENTPRIMOŽ, kulturni dom – SPZ, MTG, SPD Danica
20.00 Glasbeni kabaret »Malo čez«

SOBOTA, 30. 9.

ŽELEZNA KAPLA, farna dvorana
16.00 15 let Kvartet bratov Smrtnik. Slavnostni koncert. Nastopajo: Kvartet JUTRO z Jezerskega, Die Rosentaler, Kvintet Smrtnik, Kvartet bratov Smrtnik. Ob 20. uri ponovitev slavnostnega koncerta.

DUNAJ, minoritska cerkev, 1. okraj – Fermata
17.00 koncert. Sodelujejo: Tamburaški ansambel Fermata, tamburaški ansambel Loče, tamburassky spolek Adria, družina Zwitter

RADIŠE, – SPD Radiše
18.00 Plesni tečaj za začetnike in napredujoče. Vodi: Gregej Krištof

ŠENTKANDOLF PRI KOTMARI VASI, pri Pušniku – SPD Gorjanci
20.00 Veselica Gorjancev. Igrajo Podjanski muzikantje

ŠMIHEL, farna dvorana – SPZ, MTG, KPD Šmihel
20.00 Glasbeni kabaret »Malo čez«

NEDELJA, 1. 10.

ŠENTJANŽ, k & k – k & k, artemis generationentheater
10.30 Odprtje razstave »gube 2«. Razstavljata Li Baudisch in Doris Krüger

BILČOVŠ, pri Miklavžu – SPD Bilka
11.00 Premiera igre »EKO EKO«. Nastopa mladinska gledališka skupina SPD Bilka. Ponovitev ob 19.30

PLIBERK, v kulturnem domu
14.00 Občni zbor Zveze slovenskih izseljencev in dramski prozor
BOROVLEJE, pri Cingelcu na Trati – SPZ, MTG, SPD Borovlje
20.00 Glasbeni kabaret »Malo čez«

PONEDELJEK, 2. 10.

PLIBERK, kulturni dom – SPZ, MTG, Društvo »Kulturni dom«, VOX, MoPZ Kralj Matjaž, MePZ Podjuna, SPD Edinost
20.00 Glasbeni kabaret »Malo čez«

TOREK, 3. 10.

ŠMIHEL, farna dvorana – KPD Šmihel
19.30 10. Oktober 1920 – demokracija in nacionalizem. Predava dr. T. Domej
CELOVEC, Mladinski dom – SPZ, MTG, Mladinski dom
20.00 Glasbeni kabaret »Malo čez«

SREDA, 4. 10.

RADIŠE, kulturni dom – SPZ, MTG, SPD Radiše
20.00 Glasbeni kabaret »Malo čez«

ČETRTEK, 5. 10.

CELOVEC, IKUC – IKUC
20.00 Gero Fischer: Deutsch & Heimat & Bedrohung & Opfer

PETEK, 6. 10.

SELE, farni dom – KKZ, PD Sele
20.00 Koncert pod geslom »Večglasna Koroška«. Sodelujejo: Doppelsextett Kärnten, MePZ Sele, člani slov. filharmonije ter mag. Bruno Petrischek

NEDELJA, 8. 10.

ŠMIHEL, farna dvorana – KPD Šmihel
11.00 Premiera otroške igre »Zvezdica zaspanka«. Nastopa otroška gledališka skupina KPD Šmihel.
SELE, Farni dom – KPD Planina
15.00 Mladinska igra »Hiša tete Barbare«. Nastopa mladinska gledališka skupina KPD Planina

SREDA, 11. 10.

CELOVEC, Slomškov dom
19.30 Premiera lutkovne igre »Kužek in sonček«. Nastopa lutkovna skupina »Navihanci« SKD Celovec

Zveza slovenskih izseljencev vabi na

redni občni zbor

v nedeljo, 1. oktobra 2000, ob 14. uri v Pliberku v kulturnem domu

Po občnem zboru bo ponovitev radiške odrske uprizoritve vračanja izseljenih družin ob sodelovanju moškega pevskega zbora »Foltej Hartman« SPD »Edinost« iz Pliberka

Društvo »kulturni dom Pliberk«
9150 Pliberk, Velikovaška cesta 10

daje v najem

gostinske prostore s kompletno sobno opremljeno kuhinjo, hladilnim prostorom in potrebnim skladiščem. Uporaba dodatnih obsežnih prostorov za večje pogostitve (kulturna dvorana, foyer) je po dogovoru mogoča.

Interesente naprošamo, da se pisмено javijo na zgornji naslov najkasneje do 16. oktobra 2000.

Visoka odličja dr. Valentinu Inzku in Mirku Kumru

V ponedeljek, 25. septembra, sta dr. Valentin Inzko, bivši predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev in član Sinodalnega odbora za sožitje med Slovenci in Nemci v deželi, ter Fric Kumer kot dolgoletni funkcionar slovenskih političnih in gospodarskih ustanov prejela iz rok deželnega glavarja Haiderja visoki deželni odličja. Na sliki dr. Inzko ob prejemu odličja.

Obema čestitamo za visoka priznanja!

SLOVENSKI
VESTNIK

čestita

PRAZNUJEJO! Marija Fugger z Raven pri Rožku – rojstni dan; Marija Kaltenbacher iz Spodnjih Gorič – rojstni dan; Andrea Lepuschitz iz Celovca – rojstni dan; Elsi Weratschnig iz Šmarjete v Rožu – 50. rojstni dan; Mira Grötschnig-Ein-spieler iz Celovca – rojstni dan; Nani in Tomi Ogris iz Sel – rojstni dan; Matevž Peterschinek iz Hudega kraja pri Djekšah – rojstni dan; Marija Jerlich iz Lobnika – 85. rojstni dan in god; Franci Užnik iz Sel – rojstni dan; Mici Supan s Kota – rojstni dan; Ursula Užnik iz Borovelj – rojstni dan; Miha Golavčnik iz Prible vasi – rojstni dan; Terezija Pasterk iz Kokij – rojstni dan; Miha Golavčnik iz Globasnice – rojstni dan; Terezija Blajs iz Pudaba – rojstni dan; Franc Urank iz Encelne vasi – rojstni dan; Hanzl Thaler iz Holbič – rojstni dan; dr. Peter Fantur iz Šentjakoba – 40. rojstni dan; Justina Stuck z Blata – 76. rojstni dan; Marija Vežočnik iz Nonče vasi – rojstni dan; Miha Lubas iz Vogrč – rojstni dan; Justa Koletnik iz Čirkovč – rojstni dan; Jože Kanauf iz Male vasi – rojstni dan; Justa Štuck z Blata – rojstni dan; Maks Radocha z Blata – rojstni dan; Angelika Mlinar z Blata – 75. rojstni dan; Adrian Kežar iz Šentprimoža – rojstni dan; Mihaela Traunik iz Malčap – 30. rojstni dan; dr. Mirt Zwitter iz Celovca – rojstni dan; Drago

Pörtsch iz Holbič – rojstni dan; Miha Traunik iz Malčap – rojstni dan; DI Andreas Berchtold s Podgrada – rojstni dan; Ani Verdel iz Borovelj – rojstni dan; Irena Kokot z Žihpolj – rojstni dan; prof. Hans Tuschar z Žabnice – rojstni dan; Mili Weiss iz Celovca – rojstni dan; prof. Tomaž Ogris s Tuc na Radišah – rojstni dan; Mihael Oraž z Obirskega – rojstni dan; Anka Jernej iz Globasnice – 40. rojstni dan; Hanzl Gabriel z Dunaja – 60. rojstni dan; Franc Zankl iz Male vasi – rojstni dan; Franci Tomažič iz Nagelč – rojstni dan; mag. Franci Rulitz iz Kotmare vasi – rojstni dan; dr. Tatjana Feinig iz Sveč – rojstni dan.

Slovenski vestnik – usmerjenost lista seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu. SV prejema podpore iz sredstev za pospeševanje narodnih manjšin.

tel. 0463/51 43 00-0 • faks -71

UREDNIKA
Sonja Wakounig (-50)
Tajništvo Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)
IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50 566
VSI
Tarviser Straße 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKO ODDAJE – teletext 299

ČE 28. 9. ■ 18.10 Rož – Podjuna – Zila

PE 29. 9. ■ 18.10 Utrip kulture

SO 30. 9. ■ 18.10 Od pesmi do pesmi – ...

NE 1. 10. ■ 6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! 18.00 Glasbena

PO 2. 10. ■ 18.10 Kratki stik

TO 3. 10. ■ 18.10 Otroški spored

SR 4. 10. ■ 18.10 Glasbena mavrica 21.04 Večerni spored

DOBER DAN, KOROŠKA

NE 1. 10. ■ 13.30 ORF 2 • Vizija in razvoj ekološkega kmetijstva: Iz kmetijskega kongresa Alpe-Jadran 1996 je vzraslo nepretrgano sodelovanje biokmetov treh držav • S preureditvijo trga je Železna Kapla zasijala v jesenskem soncu • Slavčki iz kapelskih grap praznujejo: Smrtnikovi fantje prepevajo 15 let • Misijonsko delo doživeti: Mladi s Koroškega za Angolo • Sedmerboj južnokoroških občin: V Bilčovsu so izzvani predvsem kolesarji

PO 2. 10. ■ 1.25 ORF 2, 16.00 TV SLO1 (Pon.)

RADIO KOROTAN

na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

PO-PE ■ 6.00 Dobro jutro, sonce 8.00 Viša 8.30 Živa 14.00 Viša 14.30 Korotanov zimzelen 15.00 Kratak stik 16.30 KoroDan (KORO-žurnal 17.15-17.30)

SO ■ 7.00 Domača budilka 8.30 Korotanov mozaik 14.00 Južni veter 16.00 Smrklja

NE ■ 6.30 Sedem pred sedmo 7.00 Domača budilka 8.00 Otroški vrtljak 8.30 Zajtrk s profilom 14.00 Iz zlate dvorane 15.00 Zborovska 15.30 Čestitamo in pozdravljamo 17.30 Šport in kratke vesti

RADIO AGORA 105,5

Tel. 0463/418 666 Faks: 418 666 99
e-mail: agora@magnet.at

PE 29.09. ■ 0.00 Kalejdoskop 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Digitalizacija ljudske zavesti (pon.) 18.00 Glasba 18.15 Tečaj slovenščine 18.45 Poročila 19.00 Proud to be loud 20.00 Music for the masses 24.00 Ta mera (pon.): Karin Küblböck 01.00 Soundtrack tedna: Alien Resurrection

SO 30.09. ■ 10.00 Glasba 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Svet je vas 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Glasba 20.00 Yugo-Rock 23.00 Siesta

NE 01.10. ■ 10.00 Evropa v enem tednu 10.30 Glasba 11.00 Literarna kavarna 12.00 Poročila 12.07 Divan 12.30 Special: S kulturo na krilih (Festival Hexpo) 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Club Karate 20.00 Sunday Loops (DJ Nova) 22.00 For those about to Rock 24.00 Glasba

PO 02.10. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.30 Tečaj slovenščine 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Druga glasba: slovenski interpreti 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Digitalizacija ljudske zavesti (Karl Jenšac) 20.00 Take the Jazz Train 22.00 Svet je vas (pon.) 23.00 Glasba

TO 03.10. ■ 10.00 Kalejdoskop 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Druga glasba: po celem svetu 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Kakkoi 20.00 Noche Latina 21.00 Glasba 21.30 Planet music 22.00 Literarna kavarna (pon.) 23.00 Glasba

SR 04.10. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.15 Voz latina 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Druga glasba: jazz 18.00 Glasba 18.15 Tečaj slovenščine 18.45 Poročila 19.00 Nikoli več ne bo kot je nekdaj bilo 20.00 Ruff Radio 22.00 Mad Force 24.00 Special: S kulturo na krilih (Festival Hexpo) (pon.)

ČE 05.10. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.30 Tečaj slovenščine 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Ta mera 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Yesterday & Today 20.00 Freak Show 21.00 Mediterraneo (pon.) 22.00 Club Karate (pon.) 23.00 Glasba

Dopustna doba je že nekaj časa mimo (vsaj vaša – saj veste, pri meni je to drugače), toda poletje se je uradno končalo šele prejšnji petek. In – ali preteklo poletje ni bilo nekaj posebnega? Ne mislim toliko na vreme in temperature – tudi te so seveda bile omembe vredne – ne, nepopoljšljiv kot sem, mislim bolj na politične dogodke zadnjih mesecev.

Ker drugi evropski vladni politiki nekaj mesecev niso hoteli hoditi na kosilo z našimi vladnimi politiki, smo, kot veste, vsi hudo trpeli pod sankcijami štirinajsterice. Zato so, medtem ko ste se ve, drage bralke, morda brez modrčkov predajale sončnim žarkom in moju, medtem ko ste vi, spoštovani bralci, ob pivu v senci modrovali o tem in onem, so našo državo obiskali trije modreci iz zahoda. Sem jih je privedel sklep štirinajsterice in želja, da bi se jim posvetila zvezda in bi potem svetu znali razložiti, kaj se dogaja v tej naši čudni dolini šentjörgeljanski. Kasneje pa so tudi nekateri člani vlade in zastopniki nevladnih organizacij obiskali modrece, da bi jim pomagali pri modrovanju. Tudi en zastopnik naše narodne skupnosti je bil med njimi, ki se je po vrnitvi moral doma zagovarjati, zakaj ni zadosti hvalil vladajoče manjšinske politike.

No, kaj je prišlo ven, vmes vemo. Glede obravnavanja manjšin, so ugotovili modreci, Avstrija ne zaostaja za drugimi državami Evrope. Torej je vse nekako »paletti«. To pa so naši lastni prav tako precej modri in občudovanja vredni narodni voditelji kot zgleda vedeli že dosti prej, ko so se sredi poletja skupaj z največjim navadnim partijskim članom po sestanku z njim vseh časov vsi srečni in zadovoljni režali v kamere.

KOMENTAR

Prof. dr. Anton Zmeda

Oktober se bliža in glavar se mora kregati s skupimi koroškimi kapitalisti, ki delavcem nočejo dati dela prost dan za udeležbo na pohodu desetega. Zato jim je zagrozil, da jim bo črtal subvencije, da bo demonstrantom v rjavih gvanjih lahko dal plačilo. Kdo bo dobil

v drugem pa še manj. Če eden splava po Dravi, ne bo nič kaj veliko zgubljenega.

Pri radiih pa je tako, da imamo za hladrijohopsasa itak koroškega regionalnega in muzikantenštadl, nekaj časa pa se končno potrebuje še za »Taxi Orange« in podobno inteligentne oddaje. Poza bimo »zdaj ga pa imamo« ali pa »svež veter v koroški eter«, od prepiha se občutljivi ljudje (in to smo, če sodim po jarnanju) tako samo prehladijo. In sploh – odprt kritičen radio, kjer naj bi poslušalci povrh še sami oblikovali oddaje – to je za tak narod, kot smo mi, že kar malo preveč aktivnosti. To očitno občutijo tudi privatni slovenski radijski sodelavci – eni že nestrpno čakajo, kdaj

Vse »paletti«

sredstva, ki se črtajo manjšinskim medijem, se še ne ve točno (morda »Krone«?). Čeprav po neki logiki črtanje ni povsem nerazumljivo. Kajti če nam gre tako izvrstno, kaj potem v času socialnega prerazdeljevanja od manj premožnih k bogatim ravno mi potrebujemo državne subvencije? Ali jih ni bolj potrebna ogrožena zvrst domovini zvestih marširerjev in novinarjev? Morda bodo iz solidarnosti z njimi korakali celo kakšni naši voditelji, kaj veš?

Glede črtanja denarja za naše medije morda vlada stvari vidi tako: Ker nam gre tako dobro in smo tako pohlevni in zadovoljni, tudi ne potrebujemo toliko tednikov in radiev. In ljudje si morda itak mislijo, kdo pa vso to ponudbo sploh še lahko konzumira? Dva politična časopisa pa še en verski in družinski, to je luksuz, še posebno, ko v enem tedniku pravzaprav skoraj nič ne piše,

bodo končno lahko smuknili pod varno ORFovsko odejo, drugi pa so se iz svežega prepiha začeli od žalosti menda že kar pred s pomanjkanjem denarja pogojeno odpustitvijo poslavljati.

Ali si narod misli, kaj bi toliko diskutirali in se borili – revolucionarna sedemdeseta leta so že dolgo mimo, in mi smo spet mi? Zajamčen mandat, en zajamčen skupni časopis, zajamčen državni radio, tu in tam kakšna dodatna tablica, pa ostanemo pridni in zadovoljni. Za folkloro v vzornem rezervatu pa bomo že sami poskrbeli. Jaz pa zaradi dobrega vtisa v Bruslju predlagam še pragmatizacijo tega zadovoljnega naroda in njegovih novinarjev in funkcionarjev.

Hudirja, kako sem se spet sam s sabo zaklepetal! Pa ja ne motim idile? Pa kaj, saj se Zmede ne jemlje resno, ne razburja te se torej – vse je »paletti«.

RIBOLOV

Bron za ekipo KKR na DP Slovenije!

Tričlanska ekipa Kluba koroških ribičev (KKR) iz Šentjakeba v Rožu je na državnem prvenstvu Slovenije 2000 v športnem lovu na ribo z muharico zabeležila svoj doslej največji uspeh: trojka Ivko Ferm, Gregor Reichmann in Gerhard Umfahrer je v ekipni razvrstitvi na

Slovenije in avstrijske Koroške! Naslov ekipnega prvaka Slovenije 2000 je – kot že leta 1999 – osvojilo ribiško društvo Bled 1 (118 točk) pred ekipo RD Medvode (112). Pri posameznikih pa je zmagal Tone Strgar (Bled). Drugi je postal Banilo Bizalj pred Igorjem Piv-

Uspešna ekipa Kluba koroških ribičev

sedmih tekmovanjih zbrala 76 točk in osvojila 3. mesto in bronasto kolajno! Lansko leto je ekipa KKR na DP Slovenije osvojila 5. mesto. Odlično je pri posameznikih odrezal Gerhard Umfahrer. 3. mestu na DP Slovenije 1999 je tokrat dodal 4. mesto, Gregor Reichmann pa je postal 22.

Odprtega državnega prvenstva Slovenije se je letos udeležilo nad 20 ekip oz. skoraj 80 posameznih športnih ribičev iz

kom (oba Medvode). 4. mesto si je Umfahrer delil z Blejčanom Gašperjem Humarjem.

Na zadnjem tekmovanju v nedeljo na Savi pri Trziču je ekipa KKR zasedla 10. mesto (zmagal je Bled I pred Vrhniko in Medvodami), pri posameznikih pa je Gerhard Umfahrer zasedel 4. mesto. Za pozitivno presenečenje je poskrbel član KKR Hanzl Urschitz, ki je v posameznih razvrstitvi osvojil odlično 3. mesto. I. L.

NOGOMET V SLOVENIJI

Rezultati 10. igralnega dne v ligi Si.mobil: Rudar (Velenje) – Maribor Pivovarna Laško 0 : 0, Olimpija – Koper 2 : 2, Hit Gorica – Korotan 4 : 1, Dravograd – Primorje 3 : 1, Mura – CMC Publikum 4 : 2, Tabor (Sežana) – Domžale 4 : 3.

Stanje: Olimpija 23 točk, Maribor 20, Dravograd 17, Rudar 15, Hit Gorica in Tabor

po 14, Korotan 13, Mura 12, Publikum 11, Koper 10, Primorje 9 in Domžale 7.

Pari 11. igralnega dne, 30. septembra: Koper – Dravograd (15.30); **1. oktobra:** Primorje – Hit Gorica, Publikum – Rudar, Domžale – Mura, Korotan – Tabor, Maribor – Olimpija.

D. T.

ŠMIHEL: 16. VAŠKI PRAZNIK

Domače dobrote in vesela družba

Krasno jesensko vreme je botrovalo marljivim organizatorjem že 16. vaškega praznika na Davidovem travniku pri Šmihelu. Priljubljeno prireditev obiskujejo domala vsi vaščani, prebivalci sosednjih vasi in obiskovalci iz ostale Podjune.

Prvotna zamisel tega praznika je bila preseganje nivoja šotorskih prireditev in iskanje novih oblik vaškega proslavljanja. In to je Šmihelčanom vsekakor uspelo. Na travniku je bilo živahno, veselo in tudi ustvarjalno. Množičen obisk pa je tudi dokaz, da prebivalci ta način praznovanja rade volje sprejemajo in da se tudi aktivno vključujejo v priprave tega dogodka. Spored je bil zelo bogat in raznolik.

S skednja so na pokošen travnik pripeljali stroj na ročni pogon za rezanje krme. Ta stroj je bil v rabi še povsod na kmetijah

v štiridesetih in petdesetih letih, dokler ni pogona nadomestila elektrika ali motor na dizel. Z

ročno stiskalnico so kmetje in kmetice demonstrirali, kako se iz manjših količin sadja ali

grozdja naredi sok. Čebelarstvo društvo Šmihel s predsednikom Janezem Bricmanom na čelu je

publiki predstavilo medene izdelke: strd, medeno žganje, propolis, pecivo idr. Otroško delavnico sta vodili Andreja Lepuschitz in Sabina Anderwald. Otroci so z vneto izdelovali prtičke, metali rakete in se športno pomerili v različnih tekmah in raznih starostnih skupinah. Praznik sta kulturno oplešala domači pevski zbor »Gorotan« in glasbena skupina »Korenika«. Ženske so prodajale odlične krape in z veliko ljubeznijo okrašena lectova srca iz domače pekarnice. Ob dobri jedi, pijači, prijetnem kramljanju in uživanju lepega dne je izzvenel izredno uspešen vaški praznik.

Praznika so se udeležili tudi častni gostje: podžupan občine Bistrica Andrej Wakounig, predsednik ZSI Jože Partl, domači župnik Franček Kramberger in drugi.

M. Š.

Obiskovalci so občudovali stari stroj za rezanje krme

Foto: Štukelj

ODBOJKA

Cilj je četrto mesto

Z leve: Trener Vladimir Pridal, Tomaž Pisnik (8), Wolfgang Schmerlaib (3), Hubert Gressl (9), Peter Chocholak (1), Jure Kokot (7), Matjaž Hafner (10), Wolfgang Burghardt (11), Peter Goga (2), Martin Micheu (5) in Kurt Aschmann (13)

Foto: Štukelj

Priprave za odbojgarsko prvenstvo so v polnem teku. SK Aich/Dob se je v prestopnem roku okrepil kar s tremi novimi in odličnimi igralci: s

Češkega je prišel v moštvo podajač Peter Goga, branilca Matjaž Hafner in Jure Kokot pa prihajata iz Slovenije. Pretekli konec tedna sta bili v Kultur-

nem domu dve pripravljalni tekmi proti močni ekipi iz Leipziga. Prvo srečanje so Dobljani dobili s 3 : 1, dan navrh pa izgubili z 2 : 3.

Kapetan Martin Micheu: «Letos gremo v prvenstvo z močnejšim moštvom kot pa lani. Kader je sicer majhen, vendar zelo kakovosten. Veliko smo trenirali in skušali bomo navdušiti našo zvesto publiko. Vsi igralci so zdravi in dobro pripravljeni. V soboto nas čaka težka tekma proti močni ekipi Hotvolleys (prej Bayernwerk) z Dunaja. Mogoče nam uspe en niz.»

Tudi trener Vladimir Pridal je s pripravi zelo zadovoljen in pričakuje uvrstitev med prvimi štirimi ter kvalifikacijo za semifinale.

SK Aich/Dob vabi na prvenstveno tekmo proti Hotvolleys Dunaj v soboto, 30. septembra ob 19. uri, v dvorani Kulturnega Doma v Pliberku.

M. Š.

NOGOMET

Premalo ognja proti prvemu

Tretji sezonski poraz v deveti tekmi – bilanca SAK v tej sezoni je vse prej kot dobra. V sobotni tekmi pri vodečem Paschingu je ekipa Polanza po dolgem času sicer lahko spet nastopila v popolni postavi, vsekakor pa je bil izkupiček le razočarljiv poraz z 0 : 2.

Domačini so predvsem v prvem polčasu prevzeli režijo in si z zadetkoma Metlitzkega (5.) ter Königsmaierja (34.) že kar kmalu zagotovili zmago. Privoščili so si razen tega še zapravljanje dveh »stoodstotnih«. Proti koncu so se igralci Pa-

schinga zanašali na udobno vodstvo, tako da je SAK le še prišel do dveh možnosti iz protinapadov, toda brez uspeha.

Predzadnje mesto na lestvici (8 točk) regionalne lige naj bi sedaj signaliziralo čas za spremembe, nedeljski derbi proti Pliberku pa bi s podporo navijačev lahko pokazal odločilno pot iz krize!

Podlaga-vzhod:
Bilčovs na zmagovalni poti

Druga sezonska zmaga za Bilčovščane! V preteklem krogu si je ekipa zasluženo priborila 3 točke proti Vetrinju – po enajstmetrovki (Strugger, 5.) se je rezultat glasil 1 : 0!

1. razred D: Šentpavel naprej na vrhu
Metlova je z zmago proti Vovbram (3 : 2) izkoristila remi vodečega Šentpavla proti Šmihelu (2 : 2), točkovna razlika se glasi le še 1! Rikarjani (3 : 1 proti Eitwegu) in Zitrjanci (2 : 0 proti Tinjam) so držali kontakt k vrhu, in tudi Globasnica je z borbenim, a zasluženim remijem 1 : 1 v Grebinju izboljšala svoj konto na 8 točk.

2. razred C: Zmaga za Sele
Sele – Osoje 2 : 1 (1 : 0) – oba zadetka za Selane: Koncila

2. razred E: Uspeh za Dobro vas
Preitenegg – Dobro vas 0 : 2 (0 : 0): Hudl (2); Žvabek – Galicija 0 : 2 (0 : 0) T. G.

SAK – PLIBERK: nedelja, 1. oktobra 2000, ob 16.00 na nogometnem igrišču v Trnji vasi

ljeviski strelski disciplini. »Ves čas sem bil prepričan, da bom osvojil medaljo. V pravem trenutku sem bil v najboljši formi. Z olimpijsko zmago mi motivi niso padli in upam, da bom nastopil še na kakšnih olimpijskih igrah,« je pojasnjeval skromni in mimi Ljubljčan.

Kot prva pa sta Zdravljici, slovenski himni, prislunila veslaška šampiona in lanskoletna svetovna prvaka Iztok Čop in Luka Špik. »Na koncu je bilo res težko, saj so naju drugi čolni poskušali ujeti in niti nisva imela tako dobrega finiša, a zmaga nikoli ni bila vprašljiva,« je dejal 28-letni Čop. Sedem let mlajši Luka Špik pa je menil: »Kot bi bil na res dobrem koncertu. Medalje sploh še nisem dojel. Vem, da sva zmagovala vso sezono in zmaga ne bi smela biti preveliko presenečenje.« D. T.

»Paco« Wrolich odličen!
Naš olimpijec »Paco« je na cestni dirki osvojil odlično 23. mesto. Več naslednji!

**SUPER-TRIM
SEDMEROBOJ SŠZ**

Druga tekma v soboto!

Po uspešnem štartu 2. Super-trim-sedmerboja 2000/2001 Slovenske športne zveze (SŠZ) z ekipnim triatlonom 16. septembra v Bačah ob Baškem jezeru (zmagala je Železna Kapla pred Bilčovsom in Ločami/Podgorje) se sedmerboj nadaljuje v soboto, 30. septembra, ob 13.00 z drugim tekmovalnim v Bilčovsu/Velinja vas. Prireditelj je tokrat SPD Bilka Bilčovs.

Spored 2. tekmovalnega dneva v soboto, 30. 9. 2000:
Ženske: 13.00 – kolesarska tekma (z gorskimi kolesi, ne tekmovalnimi!) iz Velinje vasi do Bilčovsa (stara šola) – 5 km (množični start); **moški:** 13.40 – tekma na gorski progi (Bilčovs, šolsko športno igrišče – Podgrad – Bilčovs (4 krogi po 2,8 km – leteči start, kolesa so pri šoli, start na parkirišču pod šolo); **fantje in dekleta:** 14.30 – spretnostna vožnja s scooterji – ekipe naj imajo s sabo vsaj po en scooter (posamezen start).
Prireditelj: SPD »Bilka« Bilčovs (mag. Rupert Gasser, Gusti Zablatnik). I. L.

NOGOMET

SAK juniorji prvi na lestvici

Vodlični formi se nahajajo varovanci trenerja Jožeta Fere. V tekmi proti Wolfsbergu na tujem so si v pravem pomenu besede priborili zaslužen zmago s 3 : 1 (1 : 1). Sicer so domačini pričeli zelo napadalno in z moč-

gali kazenski prostor, toda lepih priložnosti za nekaj zadetkov niso znali izkoristiti.

V 70. minuti je po izredno lepi podaji v globino spet bil na mestu Alfonz Krajger in zadel v črno. Deset minut navrh je Dominik

Hanzi Nachbar v temnem dresu je bil motor SAK v sredini

Foto: Štukelj

nim pritiskom in že v 10. minuti povedli z 1 : 0. Borbeni SAKovci pa niso popustili in v 30. minuti je hitri in nevarni Alfonz Krajger izenačil za SAK. Tekma je bila napeta in borbeno, z remijem sta šli ekipi v kabino. Po pavzi so domačini spet prevzeli iniciativo in nevarno oble-

Malej poskrbel še za tretji gol in tekma je bila odločena v prid SAK. Srečanje je bilo hitro, borbeno in na visokem tehničnem nivoju. Juniorji so v vsakem oziru lahko zgled za člansko moštvo.

Ostali rezultati: Šentvid – SV Špital 1 : 1, Bad Bleiberg – FC Koroška 1 : 1 M. Š.

OLIMPIJSKE IGRE 2000

Prvi zlati kolajni za Slovenijo!

Veslača Iztok Čop in Luka Špik v dvojnem dvojcu ter strelec Rajmond Debevec z malokalibrsko puško v trojnem položaju so prejšnjo soboto v Sydneyju osvojili za Slovenijo prvi zlati olimpijski kolajni, odkar je Slovenija samostojna država. Pred tem sta bila slovenska olimpijska prvaka le telovadca Leon Štukelj in Miro Cerar. Po dveh bronastih kolajnah leta 1992 v Barceloni in dveh srebrnih pred štirimi leti v Atlanti se je za slovenski šport očitno začela zlata doba. Omeniti velja še četverec brez krmarja v postavi Milan Janša, Jani Klemenčič, Rok Kolar in Matej Prelog ter atletinjo Brigito Langerholc v teku na 800 metrov, ki so v Sydneyju osvojili nevhvaležna četrta mesta.

Čop in Špik sta bila praktično brez pravih tekmecev in sta za dobro sekundo prehitela

Norvežana Olafa Tufteja in Fredrika Raaena Bekkena in za skoraj štiri sekunde Italijana Giovannija Calabreseja in Nicolò Sartorija. Še bolj prepričljiv pa je bil Rajmond Debevec, ki je po 16 letih neuspešnega naskoka na olimpijsko kolajno, pri 37 letih, vendarle dočkal svoj trenutek. Debevec je nastreljal 1275,1 kroga in je bil za velikih 4,6 kroga boljši od Finca Juhe Hirvija in za 6,5 kroga od tretjeuvrščenega Norvežana Harald Stenvagga.

»Mnogi so me že odpisali, dosti pa je bilo takšnih, ki so še naprej verjeli vame. Z zlatom sem se jim oddolžil, čeprav ne verjamem, da si je odličja kdo bolj želel, kot sem si ga sam. Zadovoljen bi bil z vsakršnim leskom kolajne, zlata pa je vendarle najlepša,« se je veselil Debevec, ki je zmagal v kra-

ŠAHOVSKI OREH št. 129

Silvo Kovač

Problem F. Gamage

»The Chess Correspondent« 1941

Problemski oreh zahteva od belega, da črnega kralja matira v dveh potezah. Problem mi je brez rešitve poslal sorodnik iz Sao Paulo/Brazilijskega, in z veseljem sem se lotil

reševanja, saj rešitev skriva vrsto lepih presenečenj. Ne pozabite, da je črni kmet prodril že na drugo vrsto!

Rešitev št. 128

Že prva poteza mladega Gjurana 1.Ld5: napoveduje razplet v sredini šahovnice. 1...Ld5: 2.Td5:!! žrtve kvalitete, da se omogoči delovanje črnopoljnega lovca na poševnici b8-h2. 2...ed5 3.Sf7:!! Sedaj je ta poteza mogoča, saj na 3...Kf7: sledi 4.e6+ in črni izgubi damo. V partiji je še sledilo: 3...Lg7 4.e6 in črni se je vdal!

